

1. Wat doet een orthopedagoog of orthopedagoog-generalist'?

Een orthopedagoog (wo master-niveau) of orthopedagoog-generalist (postmaster niveau tevens BIG geregistreerd) werkt met kinderen, jongeren en volwassenen in een afhankelijkheidsrelatie en handelt vanuit de cliëntrelaties en daarmee vanuit de context (thuis/woongroep, school, wijk, samenleving). Ze werken veelal onder de functienaam gedrags(des)kundige, of gedragswetenschapper.

Een orthopedagoog of orthopedagoog-generalist (OG-er) is actief op het gehele spectrum variërend van alledaagse begeleidings-, behandelings- en ontwikkelingsvraagstukken tot complexe opvoedings- en ontwikkelingssituaties die kwaliteit van leven belemmeren.

Een orthopedagoog-generalist (BIG) heeft net als de GZ-psycholoog geen specifieke voorschrijfbevoegdheid en kent geen zogenaamde voorbehouden handelingen. Dit betekent dat zij geen medicijnen voorschrijven en geen medische handelingen mogen verrichten zoals het toedienen van injecties. Wettelijk geborgde functies en/of taken van de orthopedagoog-generalist zijn: a) Wet zorg en dwang functionaris (gehandicaptenzorg of ouderenzorg); b) Afgeven van instemmingsverklaringen in de gesloten jeugdhulp.

2. Wanneer kun je een orthopedagoog/orthopedagoog-generalist inschakelen?

Een orthopedagoog(-generalist) wordt ingeschakeld als de ontwikkeling van jeugdigen of de kwaliteit van leven van volwassenen in een afhankelijkheidsrelatie belemmerd worden, mogelijk door opvoedings- c.q. handelingsverlegenheid en/of ontwikkelingsproblemen. Denk aan:

- (Orthopedagogische) diagnostiek, beeldvorming en/of indicatiestelling
 - Enkelvoudige diagnostiek voor bv. het vaststellen van een verstandelijke beperking en inzicht krijgen in het communicatief, sociaal, emotioneel functioneren, mogelijkheden en/of beperkingen.
 - Diagnostiek bij meervoudige complexe problematiek, waarbij sprake is van een combinatie van een (vermoeden van) verstandelijke, communicatieve of meervoudige beperking al dan niet met psychische/psychiatrische problematiek
- (Mediërende) begeleiding en/of behandeling waarbij de orthopedagoog samen met (een team van) begeleiders vorm geven aan de dagelijkse begeleiding.
 - bij handicap, stoornis-of syndroom gerelateerde gedragsproblematiek en/of psychische problematiek
 - gericht op de ondersteunings- en ontwikkelingsbehoeften; functiebehoud; vergroten van de kwaliteit van leven; herstel van vaardigheden en/of verbeteren van zelfstandig functioneren; voorkomen van verergering; leren omgaan met beperkingen; leren omgaan met verlies en afname van vaardigheden.
- Hulp en ondersteuningsvragen rondom oa:
 - onbegrepen gedrag / probleemgedrag
 - (vermoedens van) verstandelijke beperking
 - opvoedings-, gedrags- of ontwikkelingsproblemen waar kind, naasten of volwassene zelf, of met begeleiding, niet uitkomt;
 - sociaal-emotioneel functioneren of angstklachten, paniekaanvallen, sociaal isolement of vermijdingsgedrag
 - communicatie (verbaal, non verbaal), motivatie

¹ [Beroepscompetentieprofiel van de orthopedagoog/orthopedagoog-generalist](#)

- wilsbekwaamheid
- trauma, hechtings- of verslavingsproblematiek
- transfer naar dagelijkse leef-werkomgeving
- (Vermoeden van) kindermishandeling of huiselijk geweld
- (Afbakenings) vraagstukken met GGZ 18+/Jeugdhulp/ Onderwijs
- GZSP zorg (geneeskundige zorg specifieke patiëntgroepen) – bekostiging via de zorgverzekeringswet. Huisarts kan verwijzen naar gedragswetenschapper (orthopedagoog-generalist of gz-psycholoog) of arts vg.

De werkzaamheden van de orthopedagoog(-generalist) dragen bij aan een goede kwaliteit van bestaan en respectvolle bejegening, de ontwikkeling van identiteit en mogelijkheden tot zelfbepaling, de ontwikkeling van persoonlijke competenties en mogelijkheden, participatie in de samenleving en sociale netwerken.

3. Waar vind ik een orthopedagoog/orthopedagoog-generalist?

- VG-zorgaanbieders of poli's voor mensen met een verstandelijke beperking; settingen voor 24-uurs begeleiding; vormen van beschermd en begeleid wonen of logeren; (medische) dagbesteding/dagbehandeling;
- MEE organisaties
- Audiologische (behandel) centra
- Revalidatie centra/ ziekenhuizen (binnen de GZSP kan verwijzing rechtstreeks via de orthopedagoog generalist of de arts VG)
- (Speciaal) onderwijs
- Klinieken voor eetstoornissen
- Jeugdhulp en jeugdgezondheidszorg (via de jeugdwet bekostigd)
- Geestelijke gezondheidszorg (GGZ 18+) (verwijzing via zorginstelling. De [orthopedagoog-generalist is bekostigd via zorgverzekeringswet en gelijkgesteld aan gz-psycholoog](#). Bij verwijzing naar vrijgevestigden setting is alleen medebehandeling mogelijk (geen gecontracteerde regiebehandeling). Vrijgevestigde praktijken die zorg bieden aan volwassenen hebben veelal wel zelf goede afspraken met psychiaters of klinisch psychologen o.i.d. rondom de regiebehandeling.
- VVT/Ouderenzorg (verwijzing via zorginstelling)
- Forensische zorg (verwijzing via zorginstelling)

De ondersteuning vindt plaats zowel binnen gespecialiseerde afdelingen van zorgorganisaties als ambulant, bijvoorbeeld binnen gezin of pleeggezin, op school, werk, dagbesteding, vrije tijd, of bij kleinschalige woonvormen.

NVO orthopedagogen zijn bij [de NVO](#) geregistreerd of geregistreerd in het [BIG-register](#) of [SKJ-register](#) (openbaar toegankelijk)

Overige vindplaatsen zijn: Zorgdomein of de VGN (Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland) via <https://www.vgn.nl/leden>

4. Mag je als huisarts rechtstreeks doorverwijzen naar een orthopedagoog-generalist binnen de GZSP?

Ja, binnen de GZSP kan de huisarts rechtstreeks verwijzen naar een orthopedagoog-generalist of GZ-psycholoog. Binnen de gehandicaptenzorg is de gedragswetenschapper in de praktijk degene die indiceert en verantwoordelijk is voor het opstellen van het zorg- en behandelplan en voor het in multidisciplinair verband uitvoeren van het zorg- en behandelplan. De arts-VG wordt waar

Orthopedagoog / orthopedagoog-generalist in de gehandicaptenzorg

nodig geconsulteerd. Bij cliënten waar (vermoedens van) medische problematiek voorliggend is, ligt het voor de hand de arts VG als eerste te consulteren.

Dit factsheet is opgesteld door de Nederlandse Vereniging van pedagogen en onderwijskundigen (NVO)